

Werkboek Module 2

Opleiding leerplicht
professional

En nu actie!

www.leerplichtacademie.nl

Let's start!

In de eerste module hebben we de basis gelegd. Hopelijk heb je alle opdrachten gemaakt en is hierdoor het fundament gelegd om aan de slag te gaan. Je bent nu toe aan het 'echte' werk en daar heb je hopelijk heel veel zin in!

In deze tweede module gaan we ons richten op de praktijk. We gaan je, zoals beloofd, stap voor stap meenemen in de dagelijkse praktijk van de leerplichtambtenaar.

Ook tijdens dit blok geldt natuurlijk, dat je al je vragen kunt stellen in onze Q&A en in de community.

Wij wensen je weer heel veel succes en plezier!

Henriëtte & Marie José

MODULE 2: EN NU ACTIE!

2.1 Efficiëntie in administratie

- De computersystemen en hoe maak je dit zo snel mogelijk eigen
- Oh jee! De AVG en WPG en de Wpb!
- De kunst van goede notities

2.2.0 Laten we het hebben over Schoolverzuim!

2.2.1 Absoluut verzuim/ Relatief verzuim

2.2.2 De praktijk

2.3 Een verzuimmelding en dan?

- Tips voor de (1e) gesprekken
- Het verzuimgesprek in de praktijk

2.4 Krachtige hulpbronnen

- Verwijzing naar HALT
- Opmaken van een proces verbaal
- Stopzetten van de Kinderbijslag, nee toch?

2.5.1 Voorkomen is beter dan genezen; de preventieve aanpak

2.1 Efficiëntie in administratie

Hoe maak je het computersysteem zo snel mogelijk eigen?

Er zijn meerdere computersystemen die door leerplicht worden gebruikt. Voorbeeld van registratiesystemen die gebruikt worden zijn: JVS, ERISA, LBA, CAREl.

Alle scholen hebben een leerling- en een verzuimadministratie (aan-afwezigheidsregistratie), dit zijn ze verplicht. De inrichting van deze administratie kan nog wel eens verschillen. Voorbeelden zijn: Magister, SOM of PernasSys.

Scholen in het primair (basis) onderwijs melden verzuim via hun leerlingenadministratiesysteem (LAS). Scholen in het voortgezet onderwijs en mbo doen dit via hun administratiepakket of via het verzuimloket in Mijn DUO. De meldingen komen in het Register Onderwijsdeelnemers (ROD) van Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het is dus een landelijk systeem waar de meldingen worden ontvangen.

DUO stuurt de melding door naar de gemeente waar de leerling in de Basisregistratie personen (BRP) staat in geschreven. De melding wordt opgenomen in het registratiesysteem van Leerplicht.

Het leerling systeem waarmee wordt gewerkt, heeft een koppeling met het BRP-systeem van de gemeente. Dit betekent dat alle leerplichtigen uit de gemeente in het systeem voorkomen, en dat middels een koppeling met DUO de schoolinschrijving wordt geregistreerd.

Opdracht 1:

- Maak het systeem waarmee gewerkt wordt binnen je gemeente zo snel mogelijk eigen. Informeer naar mogelijke cursus of training hiervoor
- Informeer bij de administratie naar het werkproces verzuimregistratie. Mogelijk is er een handboek beschikbaar waarin alle werkprocessen zijn beschreven

Oh jee! De AVG de WPG en de Wbp

De AVG

De AVG is de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Dit is een wetgeving die is ingevoerd door de Europese Unie en van kracht is sinds 25 mei 2018. De wet is bedoeld om de privacy van individuen te beschermen en de manier waarop organisaties persoonlijke gegevens verwerken te reguleren. Download [deze handige infographic](#) van de Autoriteit Persoonsgegevens voor een uitleg over de AGV in een notendop.

In deze film wordt goed uitgelegd wat de AVG inhoudt.

De Wpg

De Wpg staat voor de Wet politiegegevens. Dit is een belangrijke wet in Nederland die de verwerking van persoonsgegevens door de politie regelt. Deze wet is bedoeld om de rechten en privacy van burgers te beschermen, terwijl tegelijkertijd de politie de nodige bevoegdheden heeft om haar taken uit te voeren in het belang van de openbare veiligheid en rechtshandhaving. Meer informatie over de vind je in onderstaande artikelen:

- [Wpg in domein onderwijs](#)
- [Avg-en-gegevensuitwisseling](#)

De Wbp

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) was een Nederlandse wet die tot 25 mei 2018 van kracht was. Het was de nationale wetgeving die de verwerking van persoonsgegevens reguleerde en de privacyrechten van individuen beschermde. Op 25 mei 2018 werd de Wet bescherming persoonsgegevens vervangen door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die een meer uniforme benadering van gegevensbescherming binnen de Europese Unie introduceerde en strengere eisen stelde aan de bescherming van persoonsgegevens.

Opdracht 2:

- Informeer naar de afspraken die zijn vastgelegd t.a.v. de AVG en Wpg (mogelijk vind je deze in het handboek leerplicht)
- Ga na of er binnen de gemeente een privacy officer is aangesteld en waar je informatie kunt krijgen
- Ga na welke afspraken zijn gemaakt over het vastleggen van gegevens in het leerling- of schooldossier?

De kunst van goede notities

Je mag alleen belangrijke zaken die te maken hebben met het verzuim van een leerling vastleggen. Haal die informatie dan ook uit het verslag en neem dat op in het dossier met vermelding van de bron en datum. De rest van het verslag mag je dus niet opnemen in het dossier.

Houd er rekening mee, dat de aantekeningen die je maakt tijdens het overleg over de leerling, deel uit maakt van het dossier van deze leerling. Dit betekent dat als bijvoorbeeld ouders een verzoek tot inzake doen, deze dan ook aangeleverd dienen te worden.

Wanneer je werkaantekeningen als geheugensteuntje gebruikt, dan valt dit niet onder het inzagerecht. Sla deze gegevens dus ook niet op in het dossier.

Het is belangrijk dat je, zeker intern, alle informatie gaat vergaren die hierover beschikbaar is. Wees kritisch en zorgvuldig met het vastleggen en delen van informatie.

“ —

‘Nice to Know Need to Know’

— ”

2.2 Laten we het hebben over schoolverzuim

In de MAS heb je al kunnen lezen welke soorten schoolverzuim door de leerplichtambtenaar worden onderzocht en behandeld. Maar wat is nu eigenlijk schoolverzuim? Simpel gezegd is dit het niet aanwezig zijn zonder geldige reden op school of stage.

In module 1 hebben we de MAS behandeld en daaruit kunnen we wel opmaken dat er niet direct sprake hoeft te zijn van een strafbaar feit of een overtreding van de Leerplichtwet.

Belangrijk is dat de leerplichtambtenaar nadat er een verzuimmelding is ontvangen, een onderzoek gaat instellen naar het verzuim. In het onderzoek naar de oorzaak van het verzuim moet duidelijk worden of er sprake is van verwijtbaarheid van de ouders en/of de leerling. Als je dat hebt geconstateerd, dan is er sprake van een strafbaar feit/overtreding.

Check onderstaande websites voor meer informatie over het aanwezigheidsbeleid en geoorloofd verzuim.

[Ingrado aanwezigheidsbeleid](#)

[Ingrado geoorloofd verzuim](#)

Absoluut verzuim

*Wettekst Leerplichtwet 1969 ; artikel 2
Ouders zijn verplicht om hun leerplichtige of kwalificatie plichtige leerling in te schrijven bij een school of instelling.*

Wat is eigenlijk een absoluut verzuimmelding? Dat is een melding van een leerplichtige leerling zonder schoolinschrijving. De absoluut verzuimmeldingen komen tot stand uit de koppeling van de BRP-gegevens, DUO en het leerplichtsysteem.

De school dient binnen 5 dagen de inschrijving door te geven aan DUO. Die wordt dan weer gekoppeld aan de Leerplichtadministratie.

Het werkproces absoluut verzuim in de praktijk:

1

De melding komt via DUO binnen bij de leerplichtafdeling van de gemeente (in veel gevallen zal dit de administratie zijn).

2

Versturen van brief aan ouders met daarin het verzoek aan te geven waar het leerplichtige kind is ingeschreven/aangemeld.

3

Dossier onderzoek door de leerplichtambtenaar:

- Zijn er broertjes/zusjes in het gezin met een schoolinschrijving?
- Gaat het om een leerling die bij het po, vo of mbo zou moeten worden ingeschreven (kijk naar de leeftijd)?
- Is leerling (en/of gezin) recent in de gemeente komen wonen? Is bekend waar ze vandaan komen? Uit Nederland of uit het buitenland?
- Is er sprake van opvang bij een AZC of ergens anders? In dit geval kun je contact zoeken met het AZC.
- Zijn er contactgegevens van ouders bekend?
- Als er sprake is van een eerdere inschrijving (recent uitgeschreven) dan kun je contact opnemen met deze school (mogelijk is de leerling onrechtmatig uitgeschreven).
- In geval van een leerling van het basisonderwijs (po), zou je contact op kunnen nemen met de dichtstbijzijnde basisschool. Mogelijk is de inschrijving nog niet verwerkt.
- Mocht dit nog tot niets leiden dan kun je, indien beschikbaar, een tweede brief sturen naar de ouders of een brief sturen met het verzoek contact op te nemen met de LPA.

4

Als een (schriftelijke) reactie van ouders uitblijft dan worden ze uitgenodigd voor een gesprek met de leerplichtambtenaar.

5

In het gesprek met ouders kan er alsnog een aanmelding/of inschrijving worden gedaan door ouders. Mogelijk kan er ook sprake zijn van een vrijstellingsaanvraag, dit is afhankelijk van de reden/aanleiding waarom er geen schoolinschrijving is.

6

Indien ouders ook aan de uitnodiging voor een gesprek geen gehoor geven kan de leerplichtambtenaar een deurbezoek* afleggen om zo toch in contact te komen met de ouders.

7

Als er geen contact met de ouders mogelijk is dan kan er een melding worden gedaan naar de BRP afdeling van de gemeente met het verzoek om het adres in onderzoek te stellen. Dit betekent dat er onderzoek naar de woon/verblijfplaats van de, op het adres ingeschreven personen, zal worden gedaan. Het resultaat kan dan zijn dat er uitschrijving bij BRP volgt.

8

Indien ouders niet tot inschrijving of vrijstellingsaanvraag komen kan de leerplichtambtenaar besluiten om proces verbaal op te maken wegens absoluut verzuim.

** Als je deurbezoek gaat afleggen zorg dan dat je in het bezit bent van een legitimatiebewijs.*

Opdracht 3:

Informeer (in het handboek) naar het werkproces en werkafspraken voor de meldingen Absoluut verzuim (AV). Misschien kun je al aan de slag met een aantal AV-meldingen?

Indien je nog niet echt aan de slag kan met een melding hebben we op de volgende pagina een aantal praktijkvoorbeelden waar je wellicht al een plan van aanpak voor kunt uitwerken.

Casus 1:

Peter is 5 jaar en heeft geen school van inschrijving. Peter is met zijn ouders en zusje recent in de gemeente komen wonen. De administratie Leerplicht heeft de ouders een (standaard) brief gestuurd met verzoek te laten weten waar Peter naar school gaat. Hierop is geen reactie gekomen. Wat zijn je acties?

Casus 2:

Polina is 11 jaar en is samen met haar ouders en broers gevlucht vanuit Syrië. Ze verblijven in het AZC en alle kinderen gaan niet naar school. Wat zijn je acties?

Casus 3:

Sylvia is 16 jaar en is sinds kort woonachtig in de gemeente. Haar vorige adres was een andere gemeente in Nederland. In haar dossier staat geen informatie over diploma's of schoolinschrijving. Sylvia laat in een reactie op de brief weten 15 weken zwanger te zijn. Wat zijn je acties?

Casus 4:

Jochem is 12 jaar en heeft sinds de start van het nieuwe schooljaar geen schoolinschrijving. Hij was eerder ingeschreven bij een vmbo-school in de gemeente. Hij heeft geen diploma behaald. In reactie op de brief laten ouders weten voornemens te zijn naar het buitenland te verhuizen. Er is nog geen definitieve verhuisdatum vastgesteld maar het gezin reist regelmatig naar het land waar ze graag willen gaan vestigen. Jochem gaat dan ook mee en kan daardoor niet naar school. Wat zijn je acties?

Casus 5:

Luca is 16 jaar en is slechtziend. Ze heeft het VMBO-T diploma behaald maar heeft zich niet ingeschreven bij een vervolgopleiding. Ouders laten weten dat er geen geschikte school is voor Luca.
Wat zijn je acties?

Casus 6:

Petro is 17 jaar en is samen met zijn moeder vanuit Oekraïne naar Nederland gevlucht. Petro en moeder willen graag in Nederland blijven en hier een nieuw leven opbouwen. Petro volgt online lessen bij zijn Oekraïense school.
Wat zijn je acties?

Casus 7:

Rafael is 5 jaar en heeft geen schoolinschrijving. Ouders vinden dat er geen geschikte school is voor Rafael.
Wat zijn je acties?

Indien er vragen zijn over bovenstaande praktijksituaties kom dan naar de Q&A daar krijg je antwoord op al je vragen

Relatief verzuim

Verzuim is er in vele vormen en maten, van licht tot zwaar, van incidenteel tot structureel. Relatief verzuim is in de leerplichtwet de officiële benaming voor spijbelen. Zorgwekkend verzuim moet wettelijk verplicht worden gemeld door de school. De wettelijke meldingstermijn is 16 uur vermoedelijk ongeoorloofd verzuim in een periode van 4 aaneengesloten lesweken. Het staat de onderwijsinstelling vrij ook minder zwaar verzuim te melden. De school heeft een eerste zorgtaak om het verzuimgedrag van leerlingen te voorkomen en terug te dringen.

Zoals je inmiddels weet **MOET** de school melden als er sprake is van 16 uur verzuim in een periode van 4 lesweken. Dit is ongeveer gelijk aan 3 volledige lesdagen. De scholen hebben deze wettelijke verplichting volgens de LPW 1969 en moeten daar dan ook aan voldoen. Het is geen keuze van de school om verzuim wel of niet te melden bij leerplicht.

De wettelijke verplichting voor het melden van schoolverzuim is vastgelegd in art 21 en 21a van de LPW 1969. Iedere school moet hier dan ook aan voldoen. Ook de particuliere scholen (B3 scholen).

Artikel 21. Decentrale kennisgeving relatief verzuim

1. Indien een ingeschreven leerling van een school ten aanzien van wie deze wet van toepassing is, niet zijnde een school als bedoeld in [artikel 1, onderdeel b, subonderdelen 1 en 2](#), zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd en dit verzuim gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken in totaal zestien uren les- of praktijktijd bedraagt, geeft het hoofd van de school hiervan onverwijld kennis aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar de leerling woon- of verblijfplaats heeft.
2. In de kennisgeving, bedoeld in het eerste lid, vermeldt het hoofd zo mogelijk mede het burgerservicenummer of onderwijsnummer van de jongere.
3. Indien het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar de leerling woon- of verblijfplaats heeft zijn bevoegdheden op grond van deze wet heeft ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in [artikel 1, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen](#), vindt de kennisgeving, bedoeld in het eerste lid, plaats aan het orgaan dat daartoe volgens die gemeenschappelijke regeling is aangewezen.

Artikel 21a. Centrale kennisgeving relatief verzuim

1. Indien een ingeschreven leerling van een school als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, subonderdelen 1 en 2, zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd en dit verzuim gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken in totaal zestien uren les- of praktijktijd bedraagt ontstaat voor het hoofd van de school de leveringsverplichting, bedoeld in artikel 12, derde lid, van de Wet register onderwijsdeelnemers.
2. Indien een ingeschreven mbo-student of vavo-student van een instelling als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, zonder geldige reden gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken in totaal zestien uren van de lestijd heeft verzuimd ontstaat voor het hoofd van de instelling de leveringsverplichting, bedoeld in artikel 12, derde lid, van de Wet register onderwijsdeelnemers.

Onder het relatief verzuim valt ook **luxe verzuim**. Dat is vaak verzuim rond een schoolvakantie, maar kan ook gedurende de rest van het schooljaar plaatsvinden.

Verzuimmelding in de praktijk

Casus 1:

De ouders van Petra gaan met het hele gezin op vakantie naar Spanje. Ze vertrekken 2 dagen voordat de zomervakantie begint. Ze hebben de school niet geïnformeerd en ook geen verlof aangevraagd. School doet op de dag van vertrek melding van verzuim.

Wat is je actie?

Casus 2:

Ouders vragen verlof aan maar dit verzoek wordt door de schooldirecteur afgewezen. Ouders besluiten om het kind toch niet naar school te laten gaan.

Wat is je actie?

Casus 3:

Ouders boeken eerst de vakantie en vragen daarna pas verlof aan bij de school. Deze wijst het verzoek af. Ouders besluiten ondanks de afwijzing toch op vakantie te gaan en hun kind mee te nemen. School doet melding van verzuim.

Wat zijn je acties?

Signaal verzuim of overig verzuim

Signaal verzuim of overig verzuim is verzuim vanwege o.a. problemen thuis of sociaal-emotionele situaties. Dit is vaak geen wettelijk verzuim (16 uur in 4 weken).

Ook het frequent te laat komen wordt gezien als verzuim en telt mee bij de bepaling van 16 uur. Vaak zijn er tussen de school en de LPA afspraken gemaakt over de aanpak van de te laatkomers in het kader van preventieve aanpak.

Een voorbeeld van signaal verzuim / overig verzuim is als een leerling regelmatig te laat op school komt maar niet de wettelijke meldtermijn van 16 uur in 4 weken bereikt.

Absoluut verzuim = geen inschrijving bij een school.

**Relatief verzuim = 16 uur verzuim in periode van 4 weken =
wettelijk verzuim (Luxe verzuim/overig verzuim).**

Via onderstaande link vind je op de site van DUO alle informatie over soorten verzuim, het meldproces en de beslisboom verzuim (zie ook pagina 16).

De verzuimmeldingen in de praktijk

Als de school een verzuimmelding via DUO heeft gedaan, komt deze soms direct bij een leerplichtambtenaar op zijn of haar work-load. Alvorens de leerplichtambtenaar met de melding aan de slag gaat, dient er bij de melding ook een verzuimoverzicht door de school te worden aangeleverd waaruit het gemelde verzuim blijkt. Dit is beslist noodzakelijk! Je kunt zonder een verzuimoverzicht niet bepalen of er sprake is van schoolverzuim. Dit is dus een must voordat je start met het proces.

De verzuimoverzichten worden niet (standaard) door de school meegestuurd naar het verzuimloket van DUO. Deze zal door de leerplichtambtenaar of administratie zelf moeten worden opgevraagd bij de school.

De school is in eerste instantie verantwoordelijk voor het aanpakken van het schoolverzuim van een leerling. Als de school een verzuimprotocol hanteert, mag worden verwacht dat de school al actie heeft ondernomen om het verzuim te stoppen door bijvoorbeeld met leerling en ouders in gesprek te gaan en afspraken te maken. Ook kan school interne hulpverlening inzetten, bijvoorbeeld School maatschappelijk Werk (SMW) of leerlingbegeleiding.

Dit alles is afhankelijk van de situatie van de betreffende leerling, wat de oorzaak is van het verzuim en of leerling en ouders het verzuim erkennen en willen meewerken aan oplossen van de problemen die de oorzaak zijn van het verzuim. Het is dan ook belangrijk dat je na het ontvangen van het verzuimoverzicht ook aanvullende informatie opvraagt bij de school (vaak is dat bij de mentor/ teamleider, de verzuimmedewerker of zorgcoördinator).

Welke actie heeft school ondernomen? Dan kun je, al dan niet in samenspraak met de school, bepalen op welke manier jij deze melding gaat aanpakken. Het kan zijn dat je samen met school in gesprek gaat met leerling en ouders, of dat je ze uitnodigt voor een gesprek op het gemeentehuis.

Deze informatie geeft je de mogelijkheid om voor deze verzuimmelding een plan van aanpak te maken, een soort van stappenplan. Dit stappenplan maak je met de toepassing van de MAS.

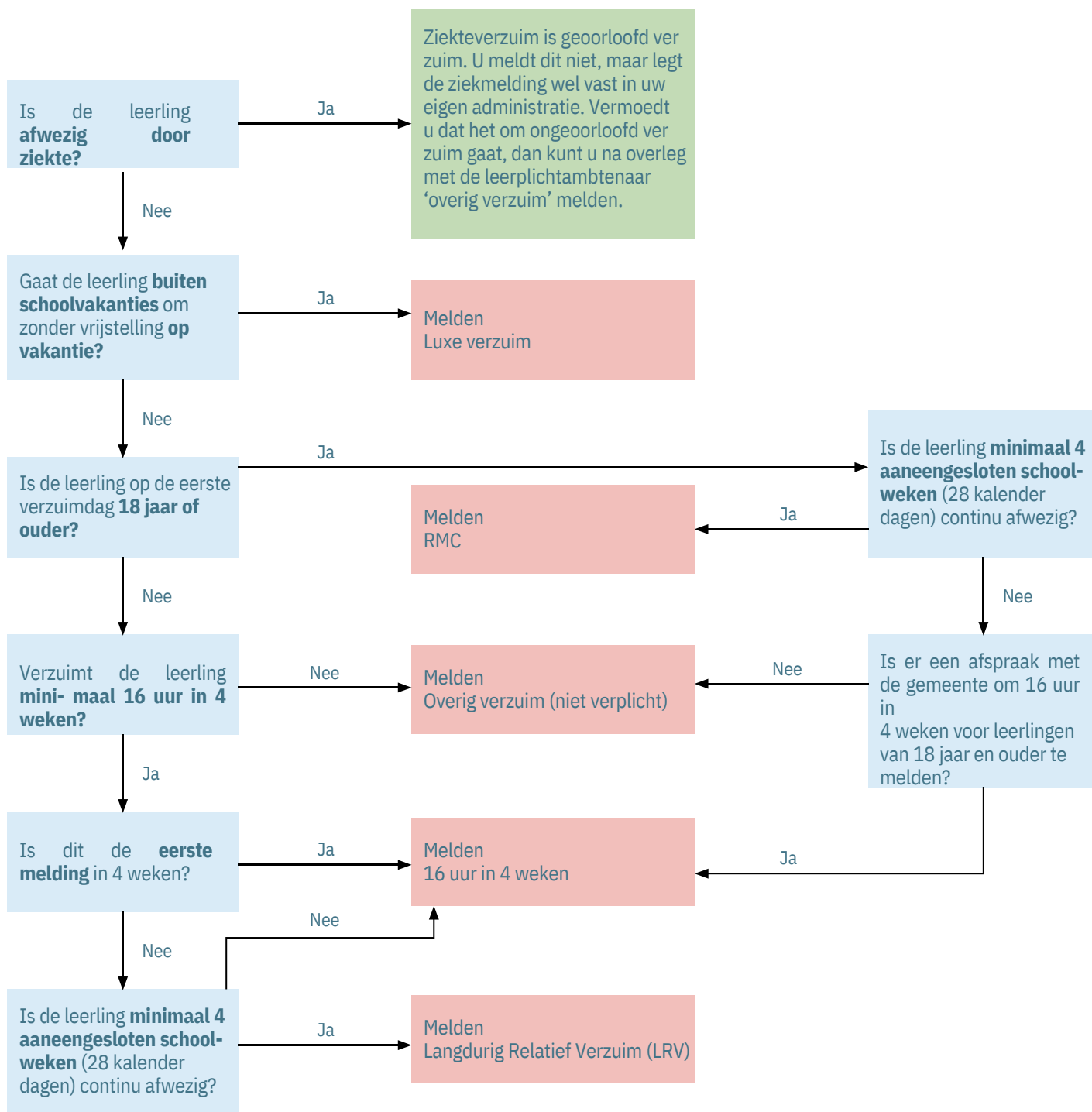
Opdracht 4:

Informeert (te vinden in het handboek) naar het werkproces en werkafspraken voor de meldingen Relatief verzuim (Luxe verzuim)

Keuzehulp verzuimsoorten

Een leerling zonder startkwalificatie verzuimt

Jouw plan van aanpak

Een duidelijk doel helpt je stappen te zetten in de juiste richting. Het belangrijkste doel is natuurlijk om de leerling weer naar school te krijgen en het verzuim te stoppen.

Als je weet waar je uiteindelijk wilt dat de jongere terecht komt, heb je een doel. Je weet dan wat je wil bereiken. Dan moet je op zoek gaan naar een goede weg om bij dat doel te komen.

Jouw aanpak is allesbepalend voor het verloop van het dossier. Als leerplichtambtenaar moet je soms de pet opzetten van handhaver. Niets is zo vervelend als dat je heel amicaal met ouders bent geweest en vervolgens een Proces Verbaal moet opmaken. Ouders nemen je dit niet in dank af. Gebruik dan ook zo veel mogelijk 'u' in het gesprek met ouders en verzorgers. Zo houd je afstand en worden mensen ook geen vrienden met je. En nee, dan hoeft je niet kil en onaardig te zijn. Zorg ervoor dat je het zakelijk houdt en vind een manier die bij jou past.

Je maakt een plan van aanpak

Wat heb ik nodig?

Wat wil ik bereiken?

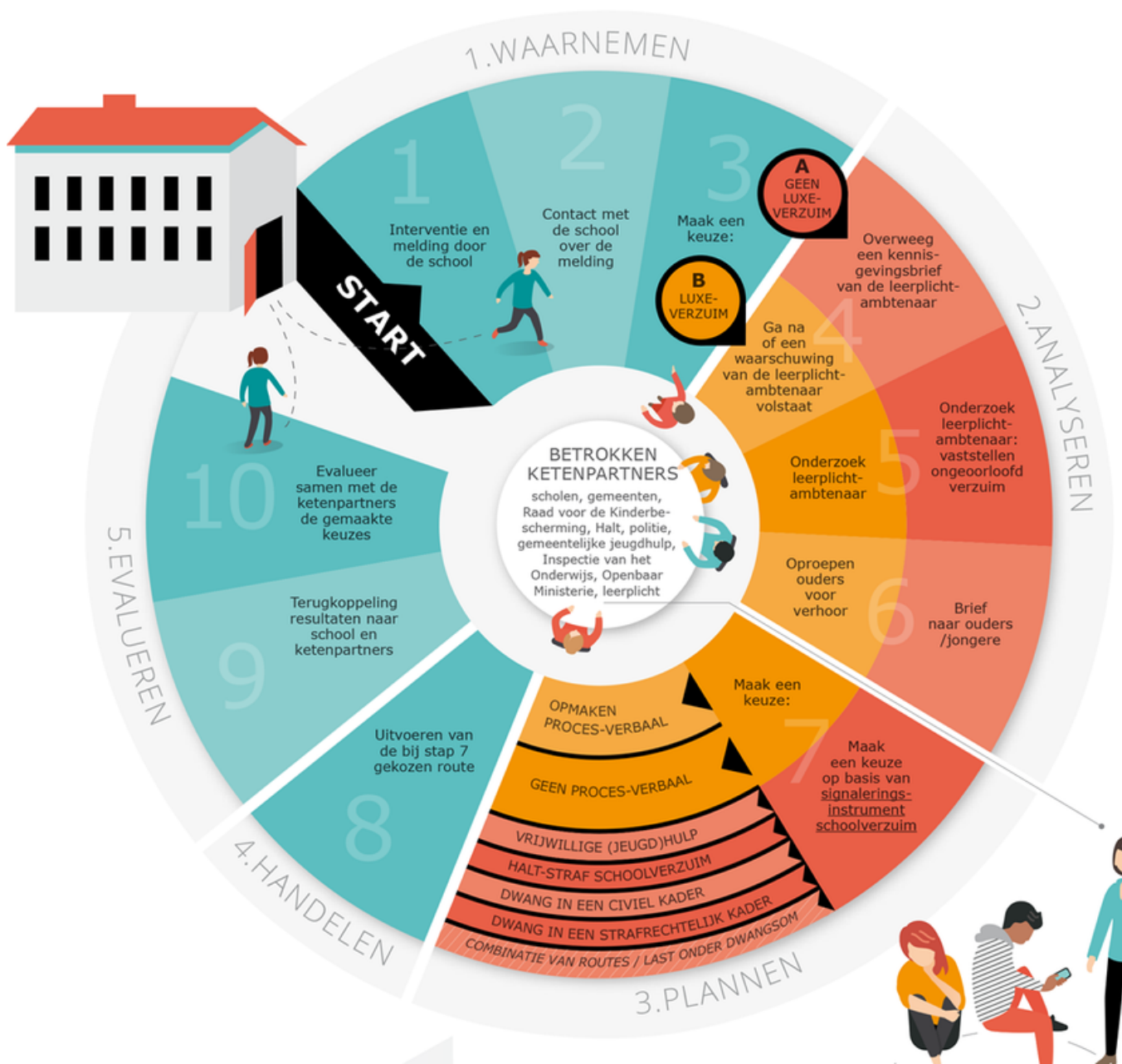
Wie heb ik nodig?

Hoe ga ik dat doel bereiken?

Wanneer wil ik dat het klaar is?

Wat kan verhinderen dat ik mijn doel bereik?

Als je deze stappen volgt is de kans groot dat je bij het doel aankomt

2.3 Een verzuimmelding en dan?

In de meeste gevallen zul je een gesprek met ouders en/of jongere plannen. En zo'n eerste ontmoeting en gesprek met ouders en de leerling kan echt een uitdaging zijn. Hoe kun je nou een klein beetje spanning wegnemen voor die eerste gesprekken? 5 tips voor jou:

1

Het is wetenschappelijk bewezen dat als je je goed voorbereidt op het gesprek, je vaak beter beslagen ten ijs komt. Dit zal positief bijdragen aan het verminderen van de zenuwen. Dus als jij weet wat je moet doen en wat je wil zeggen, kan dit de spanning zeker verminderen.

2

In het verlengde van tip 1: Ook is het belangrijk om te weten wat het doel is van het gesprek, wat wil ik nou eigenlijk bereiken met het gesprek en wat wil ik met de setting van het gesprek? Dus wie wil je uitnodigen en welke vragen stel je? Schrijf die van te voren op, zodat je een houvast hebt.

3

Geef in gesprek gerust aan dat het een van je eerste gesprekken is, mensen hebben vaak alle begrip. Schrijf de vragen die je niet direct kunt beantwoorden op. Het is geen probleem als je aangeeft dat je dit gaat uitzoeken en er later op terugkomt. Let wel: Kom er dan ook op terug. Soms heb je de luxe dat je in het begin de gesprekken samen met een collega kan voeren, zo voel je nog een beetje de back-up van je collega en krijg je daarna ook feedback.

4

Concentreer je in gesprek op de boodschap van de ander. Luister actief naar wat ze te zeggen hebben en probeer je te richten op het begrijpen van hun perspectief en behoeften. Dit kan je echt helpen om je eigen zenuwen te verminderen. Omdat je dan de focus niet op jezelf houdt, maar op de ander legt. Blijf rustig, en geef de ander de ruimte om te vertellen, laat een stilte vallen, dit geeft je de tijd om voor te bereiden op je volgende vraag.

5

Neem na het gesprek ruimte voor jezelf om te reflecteren op je gesprek. Wat ging goed en wat kan je de volgende keer beter of anders doen zodat het gesprek nog beter kan verlopen?

Het klinkt misschien logisch, maar een beetje spanning hoort erbij, het maakt dat je wel extra alert bent voor signalen en scherper reageert in situaties.

“

*Wees betrokken, heb respect en
luister goed*

”

“

*Ga open en zonder gekleurd beeld het
gesprek in*

”

“

Wees je ervan bewust dat jongeren een korte termijngeheugen hebben. Ga nooit preken tegen een jongere. Leg niet direct het verzuim op tafel maar begin het gesprek door te zeggen dat je het gesprek niet aangaat om hem/haar de oren te wassen maar dat je nieuwsgierig bent naar het waarom van verzuim en geef aan dat je kan helpen/ondersteunen om het verzuim tegen te gaan.

”

Het verzuimgesprek in de praktijk: (volgens de MAS)

Een verzuimgesprek aan de hand van de stappen van de MAS.

Waarnemen Analyseren Plannen Handelen Evalueren.

Het hele proces start natuurlijk met een melding door school. Het is dan ook belangrijk dat je in de eerste **fase 1 van de MAS (Waarneming)** start met het maken van een plan van aanpak.

Zorg dat je alle informatie van de school krijgt om de melding goed te kunnen beoordelen.

Opvragen van een verzuimoverzicht. Hier gaat het tenslotte om. Dit overzicht zal al veel inzicht geven in de omvang van het verzuim. Stel vast om welk verzuim het gaat. Betreft het te laat komen, ziekte verzuim of ongeoorloofd verzuim (spijbelen)? Wees er alert op dat een verzuimoverzicht niet altijd voor 100% juist en betrouwbaar is. De school is natuurlijk verantwoordelijk, maar in de praktijk blijkt maar al te vaak dat het verzuimoverzicht niet altijd klopt.

Informatie die je bij school kunt opvragen:

- *Wat is de oorzaak/aanleiding voor het verzuim volgens school (motivatie/studiekeuze/thuissituatie ed.)?*
- *Welke acties heeft school ondernomen om het verzuim te stoppen?*
- *Heeft er een gesprek plaats gevonden met leerling/student en ouders over het verzuim en welke afspraken zijn er gemaakt?*
- *Zijn er bij school zorgen over voortijdig schooluitval?*
- *Is er ondersteuning/hulpverlening ingezet of aangeboden aan leerling en/of ouders? Zo ja welke en zo nee wat is de reden?*
- *Zijn leerling en ouders bereid om mee te werken aan geboden hulpverlening?*
- *In geval van ziekteverzuim is de jeugdarts ingeschakeld om belastbaarheid voor onderwijs vast te stellen?*
- *Zijn leerling en ouders geïnformeerd over de melding bij leerplicht?*

Als je alle informatie hebt ontvangen, ga je naar **fase 2 (Analyseren)**. Je bepaalt om welk soort verzuim het gaat: relatief of luxe verzuim en of er sprake is van (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim.

We gaan in deze beschrijving even uit van het proces relatief verzuim.

Je brengt het probleem voor jezelf in kaart en maakt dan een eerste inschatting van wat je gaat doen. Volgens de werkafspraken binnen je afdeling of gemeente kun je er dan voor kiezen om de melding af te doen met een kennisgevingsbrief. Dit wordt nog wel eens gedaan als het een eerste melding betreft en er nog geen sprake is van wettelijk verzuim (16 uur afwezigheid in 4 weken). Veelal zal ervoor worden gekozen om met de leerling en ouders in gesprek te gaan.

Het kan in bepaalde situaties wenselijk zijn om samen met school in gesprek te gaan met de ouders en de leerling. Dit wordt een multidisciplinair overleg (MDO) genoemd, of een netwerkoverleg. Er kan hierbij ook gekozen worden om de betrokken hulpverlening of de GGD-jeugdarts aan te laten sluiten. Tijdens dit overleg worden naast het verzuim ook andere onderwerpen zoals studieresultaten, voortgang onderwijs, toekomstplan, inzet hulpverlening ed. besproken. Kortom, een compleet plan van aanpak voor de jongere. Deze overlegvorm heeft de voorkeur, omdat schoolverzuim vaak voortkomt uit problemen op andere leefgebieden. Het is dan belangrijk om gezamenlijk tot een goed passend plan op maat te komen.

Als je ervoor kiest om de leerling en ouders uit te nodigen voor een gesprek op het gemeentehuis of kantoor, zorg dan dat je goed voorbereid bent. Zorg dat je alle zaken op een rij én paraat hebt:
Zorg dus dat je voorafgaand aan het gesprek goed dossieronderzoek hebt gedaan.

Het gesprek:

Je gaat met de ouders en leerling in gesprek en tijdens (of soms na) het gesprek bepaal je de koers. Het is lastig om je via dit werkboek uit te leggen hoe je het gesprek moet voeren. In module 4 gaan we je nog meer tips geven voor het perfecte gesprek. Iedereen voert het gesprek op zijn of haar eigen ontwikkelde manier, maar het is goed om voor jezelf een bepaalde aanpak of werkwijze te ontwikkelen. Op de volgende pagina's vind je een 'kapstok' die je als onderligger zou kunnen gebruiken.

Het gesprek

2. Geef aan wat de aanleiding is voor het gesprek en dus de uitnodiging (verzuimmelding door school).

4. Laat leerling en ouders het verzuimoverzicht zien waaruit het verzuim blijkt. Vraag of dit overzicht volgens hen ook klopt? Dit is het startpunt van je gesprek.

6. Bevraag, als je samen hebt vastgesteld dat er inderdaad sprake is van verzuim, zowel jongere als ouders op de oorzaak van het verzuim. Vraag hier goed op door!

8. Leg uit wat de wet / -regelgeving is m.b.t. schoolverzuim. Je kunt evt. de vergelijking maken met het rijden door een rood verkeerslicht. Dan krijg je een bekeuring. In geval van overtreding (want daar hebben we het over bij schoolverzuim) van de Leerplichtwet 1969 kunnen daar ook straffen op volgen. Leg uit wat de gevolgen kunnen zijn van aanhoudend verzuim. Je kunt hiervoor de trap van het strafrecht gebruiken. Ga dan samen op zoek naar oplossingen. Tip: Laat vooral de jongere zelf (en de ouder) oplossingen bedenken. Deze oplossingen kunnen heel simpel zijn. Denk aan het kopen van een wekker, of de wekker in de hoek van de kamer zetten, als het gaat om te laat komen door niet tijdig opstaan. Vaak kunnen ouders en jongeren heel creatief zijn. Je mag natuurlijk wel wat voorzetjes doen.

1. Voorstellen (leerplichtambtenaar van de gemeente?)

3. Vraag ook altijd aan ouders en leerling of zij door school zijn geïnformeerd over de melding bij leerplicht en of ze weten wat deze melding kan / zal inhouden.

5. Vraag of ouders inzicht hebben in de verzuimregistratie door school. In bijna alle gevallen krijgen ouders een digitaal account om het verzuim te kunnen opvragen. Dit is alleen het geval in het voortgezet onderwijs, in het basisonderwijs is dit nog niet overal doorgevoerd.

7. Wat hebben ouders (en leerling) gedaan om de oorzaak van het verzuim aan te pakken? Hebben ze hulp ingeschakeld of hebben ze zelf afspraken gemaakt?

9. Als het om complexere zaken gaat dan ligt de oplossing niet altijd direct voor de hand. Het zal dan een combinatie van oplossingen worden, bijvoorbeeld in samenwerking met school of hulpverlening. Je bent natuurlijk vrij in het afspreken van maatregelen of oplossingen die worden voorgesteld en haalbaar zijn. Het doel is en blijft het verzuim te stoppen!

Het gesprek

11. Helaas is het niet in alle gevallen zo simpel en is er een oplossing voorhanden. Maar door in gesprek te gaan is een eerste stap gezet en zul je als LPA het proces moeten blijven volgen.

13. Je kunt ook de school een terugkoppeling geven van het gesprek. Wees dan wel kritisch op de informatie die je deelt in het kader van de AVG! In de meeste gevallen volstaat het toesturen van de gemaakte afspraken.

15. Meestal wordt ervoor gekozen om in een eerste gesprek met de leerling en ouders afspraken te maken, en nog niet over te gaan tot een officiële waarschuwing of handhaven. Iedereen verdient nog een kans om het goede te doen en de gemaakte afspraken na te komen. Uiteraard zijn er situaties die wel direct leiden tot handhaven maar dat is afhankelijk van de situatie en de omstandigheden. Als je over gaat tot handhaven denk dan aan de te volgen stappen binnen het strafproces. In de BOA opleiding zal dit onderwerp uitvoerig worden behandeld.

10. Leg duidelijk de verantwoordelijkheid daar waar hij ook moet liggen. Dat zal in veel gevallen bij de jongere liggen maar zeker ook bij de ouders. Zij zijn verantwoordelijk en zullen moeten meewerken aan een oplossing.

12. Leg na het gesprek de gemaakte afspraken vast in een brief aan de leerling, ouders en school. Spreek een vervolg afspraak af of maak een afspraak over wanneer je informeert bij de school naar de stand van zaken. Vaak wordt daar 3 à 4 weken voor aangehouden.

14. Als blijkt dat het verzuim is gestopt zou je de melding kunnen afsluiten. Maar ook hierover zijn vaak interne procedureafspraken gemaakt.

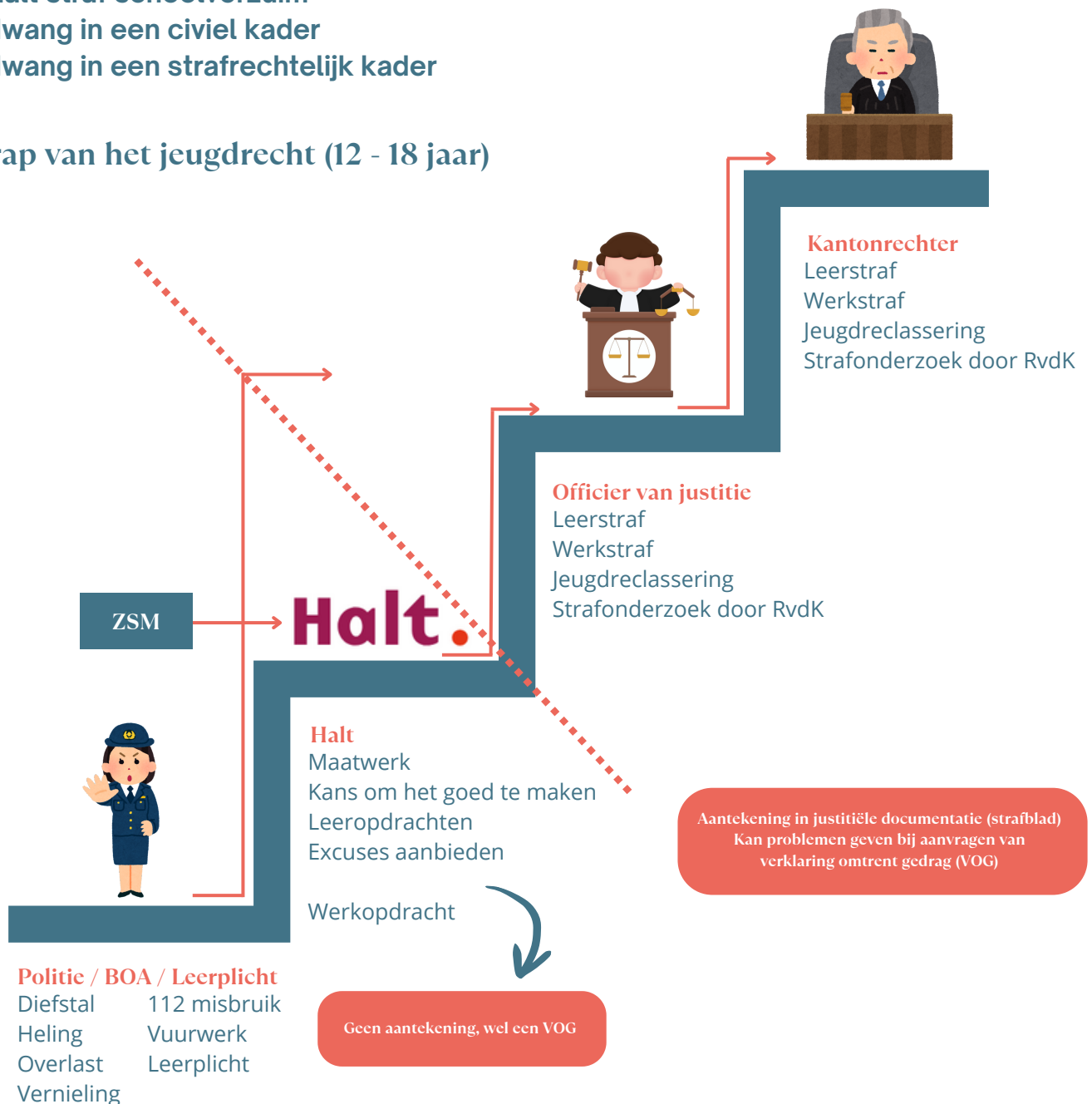

In **fase 3 van de MAS (plannen)** wordt de route bepaald als na het eerste gesprek blijkt dat het verzuim niet is gestopt. Er zijn vier mogelijke routes maar het kan ook een combinatie zijn van deze vier:

- vrijwillige (jeugd)hulp
- Halt straf schoolverzuim
- dwang in een civiel kader
- dwang in een strafrechtelijk kader

Trap van het jeugdrecht (12 - 18 jaar)

De route **‘dwang in civiel kader’** wordt ingezet middels een zorgmelding. Deze melding wordt veelal gedaan door school of door een al betrokken hulpverlener/ instantie. Het komt zelden voor dat de leerplichtambtenaar deze zorgmelding of route inzet. Zie hiervoor de site van Veilig Thuis en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

De route **‘dwang in strafrechtelijk kader’** wordt ingezet door het opmaken van een proces- verbaal voor het gepleegde schoolverzuim, als blijkt dat een eerdere waarschuwing er niet voor heeft gezorgd dat het schoolverzuim is gestopt. Bijvoorbeeld wanneer de leerling en/of ouders geen bereidheid of vermogen hebben hulp te aanvaarden. Met andere woorden: je hebt verwezen naar vrijwillige hulpverlening maar de ouders en/of de leerling willen of kunnen hier niet aan meewerken.

Belangrijk hierbij is dat het schoolverzuim de jongere en/of ouders kan worden verweten. Dat wil zeggen dat in je onderzoek is vastgesteld dat er sprake is van verwijtbaar schoolverzuim waarvoor zowel jongere als ouders verantwoordelijk zijn.

Er moet dan natuurlijk sprake zijn van wettelijk verzuim (16 uur in periode van 4 weken). Als je de BOA opleiding gaat volgen zal dit uiteraard uitgebreid worden behandeld. Mocht je hierover eerder vragen hebben dan kun je die ook stellen in de Q&A.

In de **fase 4 evalueren** ga je of samen met netwerkpartners en school na of alle stappen die gezet zijn ook de juiste waren. Achteraf is het natuurlijk moeilijk om nog zaken te herzien. Je hebt tenslotte (al dan niet samen met de netwerkpartners) keuzes gemaakt in het proces. Maar reflecteren op eigen handelen is altijd goed en wenselijk. Vooral voor een startende lpa. We zijn in deze beschrijving uitgegaan van een algemene richtlijn en behandeling. Ieder melding en casus is weer anders en vraagt om een op-maat aanpak en benadering van de lpa.

Maar als je de stappen van de MAS hanteert en dit integreert in je eigen gespreksmethodiek en aanpak zul je snel het juiste pad of route kunnen inslaan.

We zijn in deze beschrijving uitgegaan van een algemene richtlijn en behandeling. Iedere melding en casus is weer anders en vraagt om een aanpak op maat en de juiste benadering van de leerplichtambtenaar. Als je de stappen van de MAS hanteert en dit integreert in je eigen gespreksmethodiek en aanpak zul je snel het juiste pad of route kunnen inslaan.

Het is jouw dossier, jouw aanpak en uiteindelijk ook jouw succes!

Bekijk deze film

[Spijbelen? op school werk je aan je toekomst](#)

Opdracht !

Je leert het meeste in de praktijk! Dus neem de tijd om bij zo veel mogelijk gesprekken van collega's aan te sluiten. Hierdoor ontdek je de verschillen. Dit kan je helpen om je eigen persoonlijke aanpak te ontwikkelen.

2.3 Krachtige hulpbronnen

Verwijzing naar HALT

Het uitgangspunt van de MAS is licht waar het kan, en zwaar(der) waar dat nodig is!

In de fase van het plannen van de MAS heb je de keuze om een strafrechtelijk traject in te zetten door een proces-verbaal (pv) op te maken voor het schoolverzuim of te kiezen voor de Halt-afdoening. Maar wanneer kies je voor Halt en wanneer voor een proces-verbaal?

Een Halt-verwijzing is geen strafrechtelijk traject maar een pedagogische interventie. Het is bedoeld voor jongeren vanaf 12 jaar met beginnend verzuim. Er moet zeker sprake zijn van verwijtbaar verzuim door de jongere, bijvoorbeeld frequent te laat komen. Een voorwaarde is wel dat de school de jongere heeft aangesproken en gewaarschuwd. Ook dient school ook de ouders te hebben geïnformeerd over het verzuim. Er mag geen sprake zijn van langdurig structureel zorgwekkend verzuim. Halt kan al ingezet worden voordat de 16 uur verzuim in 4 weken is bereikt. Bij een melding vanaf 16 uur kan er ook voor Halt worden gekozen indien de jongere niet eerder vanwege schoolverzuim naar Halt is verwezen.

In de praktijk:

Een jongere die herhaaldelijk te laat komt en waarbij hij/zij, ondanks herhaalde aansporingen van de school en inspanningen van de ouders om gedragsverandering te bewerkstelligen, toch te laat blijft komen. In dit soort situaties kan een haltverwijzing ervoor zorgen dat de jongere zich bewust wordt van zijn/haar gedrag, en daar ook aan kan werken om tot verandering te komen.

Bureau Halt voert gesprekken met de jongere en ouders over hoe verder schoolverzuim voorkomen kan worden. De jongere krijgt ook een aantal leeropdrachten. Dus geen papierprikken in het park, dat wordt nog wel eens gedacht.

Om een Halt-verwijzing te kunnen doen moet de leerplichtambtenaar wel BOA bevoegd zijn.

Indicaties voor een Halt-verwijzing:

1. De leerplichtige jongere (12 tot 18 jaar) en ouders (tot 16 jaar) stemmen in met de Halt-interventie.
2. Het verzuim kan de jongere worden verweten.
3. Minimaal verzuim: 9 uur of 12 keer te laat; maximaal verzuim: 60 uur of 60 keer te laat.
4. De jongere voldoet aan de criteria voor Halt en is nog niet eerder voor een leerplicht-overtreding naar Halt verwezen.

Contra-indicaties voor een Halt-verwijzing:

1. Er is sprake van een ernstig motivatiegebrek of langdurig c.q. blijvend verzuim.
2. Er is sprake van (zwaardere) emotionele, lichamelijke en/of gedragsproblemen bij de jeugdige waarvoor nog geen toereikende hulp wordt ingezet.

Op de [website van Halt](#) vind je meer informatie over hun aanpak.

Opdracht 5:

Informeer naar de contactpersoon van HALT in jouw regio. Belangrijk dat je weet met wie je een casus kunt voorbespreken alvorens je over gaat tot een Halt-verwijzing.

Het Proces-Verbaal

Wanneer kies je voor het handhavingstraject van een proces-verbaal? Uiteraard kies je hier alleen voor als alle vrijwillige trajecten, dus geboden hulpverlening en afspraken, er niet voor hebben gezorgd het schoolverzuim te stoppen. Duidelijk moet zijn dat er dan wel sprake moet zijn van aantoonbaar en verwijtbaar schoolverzuim. Met andere woorden er moet dus sprake zijn van overtreding van de leerplichtwet door leerling en/of ouders.

Het kan voorkomen dat je alleen tegen de leerling proces verbaal opmaakt, bijvoorbeeld als hij/zij weigert mee te werken aan geboden hulpverlening en ouders het gezag over hun kind volledig kwijt zijn. In geval van absoluut verzuim is er altijd sprake van proces-verbaal tegen de ouders.

Je kunt er ook voor kiezen om zowel tegen ouders als de leerling proces-verbaal op te maken.

Dit hele traject van opmaak proces-verbaal, kun je uiteraard alleen doen als je ook BOA bent. Je moet daarvoor dan ook de opleiding BOA domein onderwijs volgen.

(tijdelijk) Stopzetten Kinderbijslag (Kb)

De leerplichtambtenaar heeft ook de mogelijkheid om de kinderbijslag (tijdelijk) te laten stopzetten als er sprake is van verwijtbaarheid van de ouders aan het schoolverzuim, of als de ouders niet mee willen werken aan afspraken om het verzuim te stoppen. Dit is alleen mogelijk voor een 16- of 17-jarige leerling, dus bij een kwalificatie plichtige leerling.

In de praktijk komt dit niet heel vaak voor maar het kan zeker een instrument zijn om ervoor te zorgen dat het verzuim zal stoppen. Als het verzuim is gestopt kan de leerplichtambtenaar dit weer melden bij de SVB en zal de Kb weer worden hervat.

Om dit middel te kunnen inzetten is er een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en de SVB nodig.

Belangrijkste criteria:

- Alleen in te zetten bij 16-17-jarigen.
- Er moet sprake zijn van aantoonbare verwijtbaarheid van ouders. Je straft immers de ouders door de kinderbijslag te laten stoppen.

Opdracht 6:

- Informeer of er bij jouw gemeente een samenwerkingsovereenkomst is met de SVB en naar de werkafspraken over deze procedure.
- Informeer bij collega's of zij dit al eens hebben ingezet.

2.4 Voorkomen is beter dan genezen!

De preventieve aanpak.

Als er een DUO-melding binnenkomt, heeft de leerplichtambtenaar een wettelijke basis om een gesprek aan te gaan met de leerling en ouders, of om gegevens en informatie uit te wisselen met de school. Echter, het komt steeds vaker voor dat de leerplichtambtenaar in samenwerking met het onderwijs en zorg afspraken maakt om al vroegtijdig verzuim te signaleren en daarop actie te ondernemen.

Iedere school heeft een verzuimprotocol, of zou dat moeten hebben. In dit protocol moeten de stappen staan om verzuim al vroegtijdig te signaleren en aan te pakken.

Als de wettelijke termijn van 16 uur in 4 weken nog niet is bereikt, kan de school een melding doen bij DUO onder "overig verzuim". De leerplichtambtenaar kan de jongere dan oproepen voor het preventieve spreekuur op school en hem/haar wijzen op mogelijke consequenties als de jongere doorgaat met te laat komen of spijbelen.

Opdracht 7:

- Informeer naar de afspraken die gemaakt zijn in het kader van preventief werken (handboek).
- Zijn er collectieve afspraken gemaakt (binnen het samenwerkingsverband) of zijn er aparte afspraken per school?
- Hoe worden de spreekuren op de diverse scholen vormgegeven?
- Ga op zoek naar het verzuimprotocol van de school of scholen in je pakket. Misschien is er een regionaal of gemeentelijk protocol beschikbaar?

De 2e module heb je nu afgerond dus je bent nu op de helft!
Wat heb je geleerd in deze module:

- Het belang van een goede administratieve organisatie, aanpak en werkwijze.
- Wat schoolverzuim is.
- Welke informatie je wel en niet mag delen.
- Het belang van het ontwikkelen van een eigen aanpak.
- Welke hulpbronnen je kan inzetten.
- En het belang van preventief werken.

Heb je nog vragen over deze module? Stel ze dan in de community of tijdens de Q&A.

Veel succes met Module 3

Bijlage 1: Afkortingen

AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AV	Absoluut verzuim
AZC	Asielzoekerscentrum
BRP	Basisregistratie personen
LAS	Leerling administratiesysteem
LV	Luxe verzuim
PV	Proces-verbaal
ROD	Register onderwijsdeelnemers
RV	Relatief verzuim
SMW	Schoolmaatschappelijk werk
VO	Verzuimoverzicht
Vo	Voortgezet onderwijs
Wbp	Wet bescherming persoonsgegevens
Wpg	Wet politiegegevens

Bijlage 2: Alle links (bronnen) op een rij

- AVG
- De Wpg, wat betekent dat voor domein III onderwijs? (ingrado.nl)
- Info over WPG
- Gegevensuitwisseling met ketenpartners
- Wbp
- Soorten verzuim DUO
- HALT
- Ingrado aanwezigheidsbeleid
- Ingrado geoorloofd verzuim

Bijlage 3: Overzicht opdrachten

Opdracht 1:

- Maak het systeem waarmee gewerkt wordt binnen je gemeente zo snel mogelijk eigen. Informeer naar mogelijk cursus of training hiervoor.
- Informeer bij de administratie naar het werkproces verzuimregistratie. Mogelijk is er een handboek beschikbaar waarin alle werkprocessen zijn beschreven.

Opdracht 2:

- Informeer naar de afspraken die zijn vastgelegd t.a.v. AVG en Wpg (Mogelijk vind je deze in het handboek leerplicht).
- Is er binnen de gemeente een privacy officer aangesteld waar je informatie kunt krijgen?
- Welke afspraken zijn er gemaakt over het vastleggen van gegevens in het leerling- of schooldossier?

Opdracht 3:

Informeer (in het handboek) naar het werkproces en werkafspraken voor de meldingen Absoluut verzuim. Misschien kun je al aan de slag met een aantal AV-meldingen?

Opdracht 4:

Informeer (in het handboek) naar het werkproces en werkafspraken voor de meldingen Relatief verzuim.

Opdracht 5:

Informeer naar de contactpersoon van Halt in jouw regio. Belangrijk dat je weet met wie een casus kunt voor bespreken alvorens je over gaat tot een Halt-verwijzing.

Opdracht 6:

Informeer of er bij jouw gemeente een samenwerkingsovereenkomst is met de SVB en naar de werkafspraken die gemaakt zijn over deze procedure en vraag aan collega's of zij dit al eens hebben ingezet.

Opdracht 7:

- Informeer naar de afspraken die gemaakt zijn in het kader van preventief werken. (handboek).
- Zijn er collectieve afspraken gemaakt (binnen het samenwerkingsverband) of zijn er aparte afspraken per school.
- Hoe worden de spreekuren op de diverse scholen vormgegeven?
- Ga op zoek naar het verzuimprotocol van de school of scholen in je pakket? Misschien is er een regionaal of gemeentelijk protocol beschikbaar?

We gaan er vanuit dat jij het binnen 2 maanden deze online opleiding kunt afronden, mocht dit niet lukken, de filmpjes blijven na het afronden van de opleiding nog 1 maand beschikbaar. Mocht dit niet voldoende zijn, laat het ons dan even weten.

We wijzen je erop dat deze leeromgeving exclusief voor jou toegankelijk is. Om de kwaliteit en veiligheid van het leerproces te waarborgen, is je inlogaccount gekoppeld aan jouw IP-adres.

Het lesmateriaal (online video en werkboeken) zijn alleen voor jouw persoonlijk gebruik en mag niet worden gedeeld met anderen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Opleiding leerplicht professional

www.leerplichtacademie.nl

info@leerplichtacademie.nl

Copyright Leerplichtacademie 2024.
Alle rechten voorbehouden

Bron:

www.wetten.nl

www.ingrado.nl

www.duo.nl

www.onderwijsinspectie.nl

KVK 4334331